

VERSLAG RAAD BUITENLANDSE ZAKEN HANDEL VAN 24 NOVEMBER 2025

Introductie

Op maandag 24 november jl. vond de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) Handel plaats in Brussel onder Deens voorzitterschap. Tijdens de Raad werd achtereenvolgens gesproken over de stand van zaken met betrekking tot (in onderhandeling zijnde) handelsakkoorden en de handelsbetrekkingen van de Europese Unie (EU) met respectievelijk China en de Verenigde Staten (VS). Onder wat verder ter tafel komt ("Any Other Business") werd gesproken over de jaarlijkse rapporten over de implementatie en handhaving van EU-handelsafspraken en simplificatie, implementatie en handhaving van het handelsbeleid in algemene zin. Ook werd gesproken over een oproep van een aantal lidstaten voor additionele heffingen op producten uit Rusland en Belarus. Tijdens de lunch werd van gedachten gewisseld met de Amerikaanse minister van Economische Zaken (*Secretary of Commerce*) Lutnick en Handelsvertegenwoordiger (*United States Trade Representative*) Greer.

Onder overig zal worden ingegaan op twee toezeggingen gedaan tijdens het Commissiedebat van 21 november jl.; de aanneming van de autonome handelsmaatregelen voor de Westelijke Balkan; de afronding van het *Clean Trade & Investment Partnership* tussen de EU en Zuid-Afrika; de wijziging van nationale regelingen controles export halfgeleiderproductieapparatuur; en de uitvoering van de motie Grinwis c.s.¹ en de motie De Korte.²

Lopende onderhandelingen met derde landen over handelsakkoorden

De Commissie gaf een update van de verschillende onderhandelingen waarbij met name werd ingegaan op de onderhandelingen over een handelsakkoord met India. Deze onderhandelingen naderen hun afronding. De Commissie benadrukte wel dat er nog enkele belangrijke punten open staan en dat de afspraken op bepaalde onderdelen minder uitgebreid zullen zijn in vergelijking met andere handelsakkoorden van de EU. Voor Nederland is het van belang dat dit handelsakkoord van economische meerwaarde is en bruikbaar voor Nederlandse exporteurs, gezien de kansen die de groeiende Indiase economie te bieden heeft. Ook het belang van afspraken op het snijvlak van handel en duurzame ontwikkeling werd door Nederland genoemd.

Over het EU-Mercosur akkoord gaf Nederland aan dat het kabinet voornemens is om in december in te stemmen met het akkoord, zoals ook in de Kamerbrief aan uw Kamer is medegedeeld.³ Voorts benadrukte Nederland oog te blijven houden voor de risico's en potentiële nadelen van het akkoord voor de landbouwsector en in dat kader aanvullende maatregelen ter bescherming van de Europese landbouwsector te verwelkomen. Tot slot gaf Nederland aan te hechten aan de uitvoering van de duurzaamheidsafspraken in het akkoord.

Handelsbetrekkingen met China

De Raad sprak over de handelsbetrekkingen met China. Ondanks dat China een belangrijke handelspartner blijft voor de EU, bestaan er veel zorgen over de marktversturende praktijken van China op het internationale handelstoneel. Hierbij valt te denken aan de Chinese exportcontrolemaatregelen op zeldzame aardmetalen, de ogenschijnlijk politiek ingegeven inzet van antidumping- en antisubsidieheffingen, en de reactie van China op het ingrijpen bij Nexperia. De Europese Commissie en lidstaten deelden tijdens de Raad de zorgen over deze ontwikkelingen en bespraken mogelijkheden voor het aanscherpen van de Europese reactie hierop. Lidstaten waren daarbij eensgezind over het belang van EU-solidariteit en benadrukten onder meer het belang van herbalanceren van de handels- en

¹ Kamerstukken II, 2024-2025, 31 985, nr. 95.

² Kamerstukken II, 2025-2026, 2150-02, nr. 3258.

³ Kamerstukken II, 2025-2026, 31 985, nr. 107.

investeringsrelatie met China. Nederland vroeg bovendien specifiek aandacht voor de zorgen omtrent Chinese antidumpingheffingen op varkensvlees afkomstig uit de EU, en mogelijke antisubsidieheffingen op zuivel, die ook Nederlandse bedrijven raken, en riep de Commissie op alle mogelijke stappen te blijven zetten om deze zaken te adresseren. Daarnaast informeerde Nederland de andere leden van de Raad over de laatste ontwikkelingen rondom Nexperia.

Handelsbetrekkingen met de Verenigde Staten & Lunch met *Secretary of Commerce* Howard Lutnick en *United States Trade Representative* Jamieson Greer

Tijdens de Raad kwamen ook de handelsbetrekkingen tussen de EU en de VS aan bod en werd gesproken over de gezamenlijke boodschappen richting de VS. Vervolgens vond een lunchbijeenkomst plaats met de Amerikaanse minister van Economische Zaken (*Secretary of Commerce*) Howard Lutnick en Handelsvertegenwoordiger (*United States Trade Representative*) Jamieson Greer. Zowel de Amerikaanse regeringsvertegenwoordigers als de Europese Commissie en lidstaten verwelkomden de geboekte voortgang op de implementatie van de gezamenlijke verklaring inzake handel (het *Joint Statement* van 21 augustus jl.)⁴. De Europese Commissie en lidstaten benadrukten het belang van correcte implementatie van het *Joint Statement*, waarbij de VS zich houdt aan het basistarief van 15 procent. Nederland benadrukte daarbij ook net als andere lidstaten dat aan EU-zijde de voorstellen ter uitvoering van de gemaakte afspraken over tarieven snel afgehandeld moeten worden. De Europese Commissie benoemde de ook voor Nederland belangrijke zorgen betreffende de uitbreiding van de Amerikaanse staal- en aluminiumderivatenlijst en het toenemende aantal 232- en 301-onderzoeken die onzekerheid blijven geven voor bedrijven die zaken willen doen in de VS. Van VS zijde werd op de zorgen over de lijst met staal- en aluminiumderivaten, waarop een tarief van 50 procent geldt, gereageerd met een verwijzing naar belemmeringen die Amerikaanse bedrijven op de Europese markt ervaren, onder andere als gevolg van Europese digitale en milieuwetgeving. In reactie hierop hebben de Commissie en verschillende lidstaten benadrukt dat de EU gaat over haar eigen wet- en regelgeving en de toepassing hiervan binnen de interne markt. Daarbij werd er ook op gewezen dat de EU momenteel werkt aan een agenda ter simplificatie van EU wet- en regelgeving. Van Amerikaanse zijde werd nog aangegeven dat er interesse is in het maken van afspraken over wederzijdse erkenning van standaarden voor o.a. auto's. De EU inzet op dit terrein is gericht op het vergemakkelijken van de erkenning van goedkeuringscertificaten zonder dat er wordt getornd aan EU eisen op het terrein van product- of verkeersveiligheid.

Any Other Business

De jaarlijkse rapporten over de implementatie en handhaving van EU-handelsafspraken en over de simplificatie, implementatie en handhaving van het EU handelsbeleid in algemene zin zijn kort toegelicht door de Europese Commissie. Voorts werd aan het einde van de vergadering een aanvullend punt besproken. Eén lidstaat bracht namens een bredere groep lidstaten de mogelijkheid op om extra heffingen op te leggen op een aantal Russische en Belarussische producten die momenteel nog op de EU-markt komen, naast de extra heffingen die reeds gelden voor sommige producten uit deze landen.

⁴ Kamerstukken II, 2024-2025, 21 501-02, nr. 3221.

Overig

Toezegging gedaan tijdens het Commissiedebat op 21 november jl. over het Single Entry Point⁵

Via het Single Entry Point (SEP) kunnen EU lidstaten en in Europa gevestigde bedrijven en ngo's klachten indienen over handelsbelemmeringen ingesteld door EU-handelspartners, naleving door EU-handelspartners van het EU Algemeen Preferentieel Stelsel en schendingen door EU-handelspartners van duurzaamheidsafspraken onder handelsakkoorden. Het kabinet hecht veel waarde aan dit mechanisme, omdat het bijdraagt aan effectieve implementatie van handelsakkoorden. In de operationele richtlijnen⁶ van het SEP is een indicatieve tijdslijn opgenomen voor het afhandelen van een klacht. Deze richt zich op de initiële fase van het proces van behandeling van de klacht. Na de inschatting of er al dan niet sprake is van een schending, zijn er geen richtlijnen over bijvoorbeeld terugkoppeling. Het zou volgens het kabinet waardevol zijn als de Commissie zich committeert aan vastgelegde terugkoppelingsmomenten, bijvoorbeeld eens per kwartaal, aan de indiener van de klacht en tot meer uitgebreide toelichting over de voortgang in het jaarlijkse rapport over implementatie en handhaving van EU handelsakkoorden. Het kabinet zal zich hiervoor richting de Europese Commissie gaan inzetten.

Toezegging gedaan tijdens het Commissiedebat op 21 november jl. over de beslisnota EU-Mercosur⁷

Sinds 1 juli 2021 verstrekken bewindspersonen bij het verzenden van brieven en andere stukken aan het parlement ook de ambtelijke adviezen die zij met betrekking tot deze stukken hebben ontvangen in de vorm van zogeheten beslisnota's.⁸ Beslisnota's zijn in de basis een intern instrument waarmee ambtenaren adviseren aan een bewindspersoon en dat is afgestemd op diens informatiebehoefte. Het doel is dat een Kamerbrief de volledige informatievoorziening aan de Tweede Kamer biedt. De *Beleidslijn actieve openbaarmaking nota's 2022* beschrijft dat soms één beslisnota zal worden meegezonden, maar dat het ook om meerdere beslisnota's kan gaan: "*Kern is dat met de beslisnota – eventueel met een set van voorafgaande (deelbeslisnota's) als bijlagen – compact en samenhangend inzicht wordt geboden in de besluitvorming.*"⁹ Bij het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt de oorspronkelijke beslisnota aangevuld, indien noodzakelijk, wanneer deze op verschillende momenten aan de bewindspersoon wordt voorgelegd. Deze aanvullingen worden verwerkt in de bestaande beslisnota die vervolgens opnieuw wordt voorgelegd. Op 23 oktober is de oorspronkelijke beslisnota bij de kabinetsappreciatie van het EU-Mercosur akkoord voor de tweede keer voorgelegd met de toevoegingen dat de appreciatie was gewijzigd op basis van de opmerkingen gedeeld op 20 oktober. Op 14 november is de beslisnota voor de derde en laatste keer voorgelegd na bespreking in de Ministerraad en zijn de laatste twee passages aan de aanleiding toegevoegd. Ook is op 14 november de passage over het krachtenveld gewijzigd naar aanleiding van de Tweede Kamerverkiezingen. De laatste passage onder aanleiding geeft daarbij inzicht in de besprekingen binnen het kabinet en is vanwege de eenheid van het kabinetsbeleid niet inzichtelijk gemaakt voor uw Kamer.

Autonome EU-handelsmaatregelen Westelijke Balkan

Met deze brief informeert het kabinet uw Kamer dat de Raad en het Europees Parlement zijn overeen gekomen om het Commissievoorstel aangaande het verlengen van twee autonome handelsmaatregelen

⁵ De staatssecretaris zegt toe in het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken Handel van 24 november terug te komen op het single entry point-mechanisme, in het bijzonder op problemen omtrent late beantwoording en opvolging. TZ202511-005.

⁶ 'Operating guidelines for the Single Entry Point and complaints mechanism for the enforcement of EU trade agreements and arrangements.' European Commission - DG Trade, 18 december 2023. [operational guidelines.pdf](#).

⁷ De staatssecretaris zegt toe in het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken Handel van 24 november terug te komen op de vraag of er verschillende versies van de beslisnota bij de kabinetsappreciatie over het EU-Mercosur-akkoord zijn en, zo ja, of deze kunnen worden gedeeld met de Kamer. TZ202511-004.

⁸ Kamerstukken II, 2020-2021, 28 362, nr. 56.

⁹ Beleidslijn actieve openbaarmaking nota's 2022, p. 5-6.

voor de Westelijke Balkan ongewijzigd over te nemen.¹⁰ Het gaat allereerst om de opschorting van de specifieke rechten voor alle groenten en fruit die onder het stelsel van invoerrechten vallen. Ten tweede gaat het om de toegang tot een algemeen tariefcontingent voor wijn dat beschikbaar is zodra de landen van de Westelijke Balkan het nationale contingent in hun respectievelijke stabilisatie- en associatieakkoorden (SAO) hebben uitgeput. Over de bestaande autonome maatregelen ontving uw Kamer eerder een BNC-fiche¹¹ en in het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkeling van 26 mei 2025 werd het voornemen van dit kabinet om in te stemmen met het Commissievoorstel reeds gedeeld.

Afronding CTIP tussen de EU en Zuid-Afrika

De EU en Zuid-Afrika hebben een eerste *Clean Trade and Investment Partnership* (CTIP) ondertekend op 20 november 2025, tijdens de G20 Top in Johannesburg.¹² Het partnerschap, in de vorm van een *Memorandum of Understanding (MoU)*, is een flexibele vorm van samenwerking die gericht is op het versterken van schone industriële waardeketens en het versnellen van de energietransitie. Met deze CTIP wordt gepoogd de samenwerking te intensiveren gericht op decarbonisatie, concurrentiekracht en leveringszekerheid. Voor bedrijven betekent dit een duidelijker en voorspelbaarder kader voor investeringen in sectoren zoals hernieuwbare energie, schone en duurzame brandstoffen en kritieke grondstoffen.

Wijziging nationale regelingen controles export halfgeleiderproductieapparatuur

Op 15 november 2025 is een geactualiseerde EU-exportcontrolelijst in werking getreden. Dit betekent dat de Europese Commissie voor 24 goederen en technologieën EU-brede controles heeft ingesteld. Het gaat om exportcontroles ten aanzien van goederen die afkomstig zijn uit de halfgeleider-, quantum- en additieve productie-industrie. De Commissie doet dit op verzoek van de Europese lidstaten en had deze stap al aangekondigd in het witboek exportcontrole van januari 2024.¹³

Tot voor kort controleerde een aantal EU-lidstaten deze goederen (gedeeltelijk) via nationale controlelijsten. Ook Nederland controleerde vrijwel al deze goederen al via de nationale regelingen voor de bovengenoemde technologieën en goederen. De nieuwe EU-lijst heeft tot gevolg dat alle EU-lidstaten de exportcontrolemaatregelen overnemen. Dit maakt een deel van de Nederlandse nationale controlemaatregelen overbodig. Daarom heeft het kabinet op 24 november 2025 de eerdergenoemde regelingen voor deze technologieën en goederen waar nodig gewijzigd en ingetrokken¹⁴: dit draagt bij aan duidelijkheid richting het Nederlandse bedrijfsleven.

Nederland heeft van meet af aan een voortrekkersrol gespeeld in de aanzet tot meer Europese coördinatie op exportcontrole van producten voor tweemaal gebruik, onder meer voor het gelijke speelveld en bescherming van de interne markt. De Europese lidstaten blijven zelf verantwoordelijk voor de implementatie van en handhaving op exportcontrolemaatregelen.

Uitvoering motie Grinwis c.s.

¹⁰ Eurlex 2025/0108 (COD), 14 mei 2025.

¹¹ Kamerstukken II, 2019-2020, 22 112, nr. 2875.

¹² 'EU and South Africa sign first-ever Clean Trade and Investment Partnership (CTIP),' European Commission – DG Trade, 20 november 2025. https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-south-africa-sign-first-ever-clean-trade-and-investment-partnership-ctip-2025-11-20_en.

¹³ Europese Commissie, Witboek over uitvoercontroles, COM/2024/25 final, 24 januari 2024 en [Kabinetsappreciatie witboek over exportcontrole | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#).

¹⁴ Regeling van de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken van 20 november 2025, nr. BZ2520952, houdende intrekking van de Regeling aanvullende controlemaatregelen op de Verordening producten voor tweemaal gebruik en de wijziging van de Regeling geavanceerde productieapparatuur voor halfgeleiders, Staatscourant Nr. 38653, 24 november 2025.

Middels deze brief wordt ingegaan op de Motie Grinwis c.s.¹⁵ over nieuwe partnerschappen op strategische thema's. Zoals aangegeven in de Beleidsagenda Buitenlandse Handel¹⁶ wordt ingezet op strategische partnerschappen ten behoeve van onze weerbaarheid en concurrentievermogen. Nederland en Europa kunnen niet alles zelf in huis hebben. We zullen ook blijvend moeten inzetten op internationale partnerschappen buiten de EU. Deze partnerschappen richten zich met name op samenwerkingen op het gebied van handel, investeringen, innovatie & kennis en talent. Enkele voorbeelden zijn: het *MoU* met Zuid-Korea (samenwerking op talentontwikkeling voor de halfgeleidersector), de *MoU*'s met de staat New York en de staat Arizona (samenwerking op het gebied van innovatie en talent), een talentprogramma met India (betrokkenheid van enkele Technische Universiteiten en Nederlandse bedrijven), nationale meerjarige publiek-private marktbewerkingsprogramma's gericht op onder meer Maleisië (met doorkijk naar Singapore en Vietnam) en meerdere dialogen (Japan, Zuid-Korea, de VS en Singapore). Ook zet Nederland in op thema's waar Nederland goed in is, waaronder watermanagement.

Nederland blijft zich zowel in nationaal als in EU-verband inzetten voor handelsverdragen, programma's, activiteiten en afspraken met internationale partners over moderne en duurzame handelsbetrekkingen, bijvoorbeeld via de activiteiten van *Partners voor Water* met onze zogenoemde deltalanden. Op het gebied van waterstof werken we, in het kader van leveringszekerheid en strategische autonomie, samen met een brede groep landen, zoals eerder toegelicht in de kamerbrief Energiediplomatie.

Samenwerkingsverbanden (waaronder "liga's") worden niet per definitie door Nederland aangegaan op basis van de grootte van de economie van een land, maar waar gemeenschappelijke doelstellingen liggen tussen beide landen. Dit is in lijn met het assertieve handelsbeleid van Nederland. Een voorbeeld hiervan is de Semicon Coalitie voor Europees technologisch leiderschap. Daarmee wordt deze motie als afgedaan beschouwd.

Uitvoering motie De Korte¹⁷

Middels deze brief wordt ook ingegaan op de uitvoering van motie De Korte over de inzet op stevige cybersecuritybepalingen bij de implementatie van de digitale handelsovereenkomsten zoals die met Zuid-Korea. In dit kader kan gemeld worden dat Nederland zich binnen de Raad heeft uitgesproken voor het belang van samenwerking op cybersecurity met derde landen in het kader van overeenkomsten inzake digitale handel. Hierbij dient echter te worden opgemerkt dat cybersecurity niet een onderwerp is dat gewoonlijk in overeenkomsten inzake digitale handel wordt opgenomen, maar via andere kanalen wordt geadresseerd. Zo voerden de EU en Zuid-Korea in mei de 7e EU-Koreacyberdialoog. Daarbij werd onder meer gesproken over cyberveiligheid en weerbaarheid¹⁸. Het benadrukken van het belang van dergelijke samenwerkingen en afspraken vormt onderdeel van doorlopende inzet van Nederland. Daarmee wordt deze motie als afgedaan beschouwd.

¹⁵ Kamerstukken II, 2024-2025, 31 985, nr. 95.

¹⁶ Kamerstukken II, 2024-2025, 26 180, nr. 164.

¹⁷ Kamerstukken II, 2025-2026, 2150-02, nr. 3258.

¹⁸ 'Cyber: EU and Republic of Korea hold 7th Cyber Dialogue in Seoul,' EDEO, 20 mei 2025. [Cyber: EU and Republic of Korea hold 7th Cyber Dialogue in Seoul | EEAS](#).